

Si.mobil d. d.
Šmartinska 134b
1000 Ljubljana

Member of Telekom Austria Group

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS

Stegne 7

1000 Ljubljana

Ljubljana, 7. 3. 2015

Zadeva: Odgovor družbe Si.mobil d.d.

**Zveza: Št. zadeve: 38144-2/2015/14: JAVNI RAZPIS Z JAVNO DRAŽBO ZA DODELITEV
RADIJSKIH FREKVENC ZA ZAGOTAVLJANJE JAVNIH KOMUNIKACIJSKIH STORITEV V
RADIOFREKVENČNIH PASOVIH 1800 MHz IN 2100 MHz: Osnutek informativnega
memoranduma objavljen dne 19. 2. 2016**

Spoštovani,

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: Agencija) je dne 11. 12. 2015 na svoji spletni strani objavila Osnutek informativnega memoranduma za izvedbo javnega razpisa za dodelitev radijskih frekvenc v radiofrekvenčnih pasovih 1800 MHz in 2100 MHz ter poziv k podaji komentarjev (v nadaljevanju: Info memo I) in obenem povabila zainteresirano javnost k podaji komentarjev. Si.mobil je svoj odgovor Agenciji na Info memo I poslal dne 8. 1. 2016. Agencija je dne 19. 2. 2016 na svoji spletni strani objavila OPREDELITEV DO PRIDOBLJENIH MNENJ IN KOMENTARJEV, št. zadeve: 38144-2/2015/13 (nadalje: Opredelitev) ter Spremenjen Osnutek informativnega memoranduma - JAVNI RAZPIS Z JAVNO DRAŽBO ZA DODELITEV RADIJSKIH FREKVENC ZA ZAGOTAVLJANJE JAVNIH KOMUNIKACIJSKIH STORITEV V RADIOFREKVENČNIH PASOVIH 1800 MHz IN 2100 MHz: Osnutek informativnega memoranduma, št. zadeve: 38144-2/2015/14 (nadalje: Info memo II). Zaradi spremembe Osnutka informativnega memoranduma je Agencija vso zainteresirano javnost ponovno povabila, naj poda komentarje in pripombe, in sicer najkasneje do ponedeljka, 7. 3. 2016.

Družba Si.mobil d.d., Šmartinska cesta 134b, Ljubljana (nadalje: Si.mobil) pozdravlja objavljeno Opredelitev in poziv glede Info memo II, saj sta transparentnost ter javna razprava z relevantnimi deležniki minimalna temelja, na katerih bi Agencija morala graditi svoje delo. Nadalje Si.mobil vztraja, da se postopek podelitve radijskih frekvenc skladno s smislom in vsebino določb ZEKom-1 ne začne šele s formalnim sklepom Agencije o uvedbi razpisa, pač pa transparentnost mora veljati tudi v odnosu do vseh pripravljalnih dejanj, ki so vezani na postopek podelitve. Postopki podelitve morajo, ne nazadnje skladno z določili ZEKom-1, biti pregledni, sorazmerni in nediskriminacijski.

Si.mobil s tem dopisom pošilja svoje komentarje, pripombe in predloge na Info memo II.

Spektralne kape

Pozdravljamo ugotovitev Agencije v Opredelitvi, da »se Agencija strinja, da so spektralne kape kot omejitve števila pravic uporabe radijskih frekvenc določene za vsak javni razpis posebej. V sled navedenega je v Osnutku informativnega memoranduma besedilo popravila.«

Žal pa je Agencija ob ugotovitvi svoje zmote namesto prenehanja diskriminacije iz naslova spektralnih kap naredila še korak dalje k dodatni diskriminaciji Si.mobila. Ta je vsebinsko, pravno in glede na relevantne dejanske okoliščine nedopustna!

V točki A.6.1 Spektralne kape v Info memo II je Agencija zapisala:

Upošteva je četrto alinejo drugega odstavka prve točke strateških usmeritev Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije (dopis št. 381-8/2011-MVZT/28 z dne 30. 11. 2015) na predmetnem javnem razpisu z javno dražbo veljajo naslednje spektralne kape: - 2 x 35 MHz v pasu 1800 MHz, - 2 x 115 MHz skupaj z že obstoječimi pravicami v FDD pasovih 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 2100 MHz in 2600 MHz (v nadaljevanju: skupna spektralna kapa). Pogoji glede omejitev števila pravic uporabe radijskih frekvenc v obliki spektralnih kap bodo skladno z določili 51. člena ZEKom-1 navedeni tudi v odločbah o dodelitvi radijskih frekvenc. Navedene spektralne kape bodo upoštewane v postopkih odločanja o prenosu pravic do uporabe ali oddaje v najem po 55. členu.

Agencija je v Info memo II prešla iz diskriminacije dveh operaterjev, v enofazno favoriziranje ter dvofazno diskriminacijo. Frekvenčna dražba 2014¹ je imela namreč omejitev s frekvenčnimi kapami tudi na 1800 MHz frekvenčnem pasu, ki so bili določeni v višini 2 x 30 MHz. Medtem, ko je Si.mobil pridobil 2 x 30 MHz (torej največ možno v okviru spektralnih kap), je Telekom Slovenije pridobil 2 x 25 MHz (vendar bil omejen tudi s celotno FDD frekvenčno kapico 2 x 105 MHz) in Tušmobil 2 x 10 MHz (ki je imel tako edini na voljo pridobiti še ves dodaten frekvenčni spekter 2 x 10 MHz na 1800 MHz frekvenčnem pasu, in to po izklicni ceni), ob tem pa je ostalo 2 x 10 MHz nepodeljenega spektra. Ob očitnem favoriziranju (ponovnem) enega operaterja, je en operater diskriminiran enkrat in Si.mobil celo dvakrat. Tako en operater nima nikakršnih omejitev, en operater ima omejitve pridobitve več kot 2 x 10 MHz frekvenc na predmetnem razpisu oz. dražbi, Si.mobil pa je omejen dvojno - pri pridobitvi več kot 2 x 5 MHz na 1800 MHz frekvenčnem pasu in z omejitvijo pridobitve več kot 2 x 10 MHz frekvenc na predmetnem razpisu. Skorajda neverjetno je, da Agencija svoje odločitve skorajda ne obrazloži, temveč poskuša še dodatno omejiti (kaznovati!?) Si.mobil, ker je na dražbi leta 2014 zakupil frekvenčni prostor 1800 MHz v okviru takratnih spektralnih kap (2 x 30 MHz) in v državni proračun vplačal skoraj 64 milijonov evrov, letno pa vlaga v najsodobnejše storitve in razvoj mobilne

¹ Glej npr.: http://www.akos-rs.si/files/Javna_posvetovanja/2013/31_12/Sklep-o-uvredbi-JR-za-dodelitev-RF.pdf

mreže deset in več milijonov evrov. Agencija Si.mobilu kot edinemu na svetu v Info memo II določa omejitve pridobitve razpoložljivega frekvenčnega prostora na pasu 1800 MHz! Ne samo, da je Si.mobil diskriminiran naproti bojda šibkejšemu operaterju,² temveč je diskriminiran celo nasproti očitno močnejšemu operaterju v večinski lasti države in s 46,3 % tržnim deležem aktivnih uporabnikov mobilne telefonije.³ Ob tem Agencijo ponovno spominjamo, da je zaradi neinteresa vsaj enega operaterja leta 2014 (ob takratnih omejitvah in favoriziranja enega operaterja s strani Agencije) ostal 1800 MHz frekvenčni pas sploh nepodeljen v celoti. Si.mobil je namreč v komentarjih na Info memo I že zapisal:

Kot da bi to ne bilo dovolj, Agencija spregleda tudi stanje iz Dražbe 2014, ko je edino Si.mobil pridobil 1800 MHz frekvence v največji količini omejeni s spektralnimi kapami. Tako bi imel edino Si.mobil, in deloma Telekom Slovenije (zaradi dosega spektralne kape na FDD spektru), legitimen argument zahtevati nov razpis na 1800 MHz, ob dejstvu, da je imel eden od operaterjev omogočen nakup dodatnih 1800 MHz frekvenc po izklicni ceni, pa tega ni storil. Agencija pa sedaj želi operaterja, ki sta državni proračun na Dražbi 2014 tako bogato napolnila, omejiti na predmetnem razpisu.

Agencija se tako niti ne more sklicevati na nevednost, nepoznavanje ali karkoli drugega. Nadaljnje diskriminiranje Si.mobila bo tako očitno privedlo do sodne presoje dejanj in postopkov Agencije, kjer bodo sodišča morala strogo spoštovati določbe ZEKom-1 o nediskriminaciji, ki jih je Agencija povsem spregledala.

Z obžalovanjem ugotavljamo, da moramo tako ponovno navajati določbe ZEKom-1, ki bi Agenciji morali biti dobro poznani, oz. predstavljati osnovo za vsakršno ravnanje:

33. člen ZEKom-1 (postopek za izdajo odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)

*(1) Agencija izda odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc v skladu s splošnim aktom o načrtu uporabe radijskih frekvenc po določbah zakona, ki ureja splošni upravni postopek, in po predhodnem javnem razpisu v primerih, ko to določa ta zakon. **Postopki dodelitve radijskih frekvenc morajo biti odprti, objektivni, pregledni, sorazmerni in nediskriminacijski.**⁴*

Da gre očitno za zavestno in namerno dejanje Agencije izhaja tudi iz dejstva, da je poleg vseh drugih zapisov Si.mobil v komentarjih na Info memo I med drugim zapisal tudi:

Agencijo pozivamo, da se odpove novim napakam, pomanjkljivostim in nepravilnostim v preteklosti ter izenači možnosti in priložnosti za vse operaterje! To lahko stori le na način, da preneha s povezovanjem spektralnih kap iz Dražbe 2014 s prihodnjimi razpisi in obenem

² Ker se stanje na trgu elektronskih komunikacij pogosto zlorablja in se »pozablja« ali ne navaja določenih dejstev, pozivamo Agencijo, da naredi pregled lastništva mobilnih operaterjev in kapitalsko moč njihovih lastniških struktur.

³ http://www.akos-rs.si/files/Telekomunikacije/Novice/2016/26_2/Popravljeno-Cetrletno-porocilo-Q4-2015-26-02-2016.pdf

⁴ Poudarjeno – Si.mobil.

obravnava vse operaterje nediskriminatorno. V kolikor se Agencija odloči, da bo postavljala spektralne kape naj bodo za vse enake. Le na takšen način se bo zagotovil pošten konkurenčni boj operaterjev na trgu, storitve pa naj izvajajo operaterji, ki lahko zagotovijo nemoteno delovanje in ne potrebujejo nenehnih »vzpodbud« regulatorja, katerih efekt je zgolj očitno neenakopravno obravnavanje določenih operaterjev oz. določenega operaterja.

Agencija naj se ob ponovnem očitnem favoriziranju enega operaterja opredeli do tega favoriziranja. Ali ta izhaja iz morebitnega nedavnega vstopa na trg? Kapitalsko »podhranjenem« lastniku oz. celotni lastniški strukturi? Premajhni aktivnosti drugih mobilnih operaterjev pri pokrivanju z najsodobnejšimi mobilnimi tehnologijami? Prav tako pa se naj Agencija opredeli zakaj tako očitno in ponovno diskriminiranje Si.mobila. Morebiti veliko preseganje izpolnjevanja posebnih obveznosti pokrivanja iz frekvenčne dražbe 2014 ni dovolj visoko? Morebiti najvišji (!) tržni delež opravljenega mobilnega prometa ni dovolj velik?

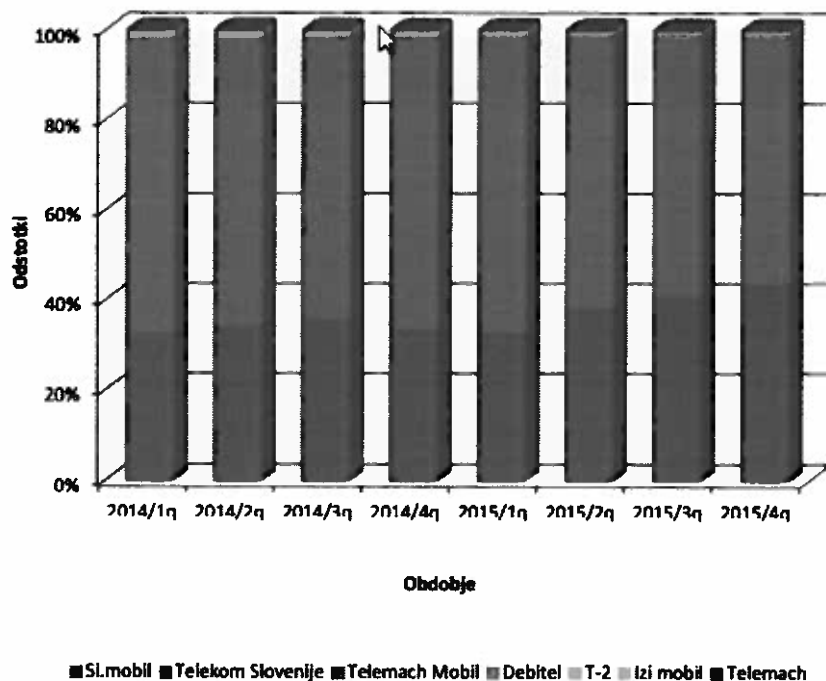
Agencija kljub opredelitvi Spektralnih kap v Info memo I in Info memo II v izredno diskriminatorni vsebini ne more zakonito doseči oz. prisiliti posamičnih operaterjev oz. morebitnih dražiteljev, da bi se potegovali za določen frekvenčni spekter v določenem razponu, da bi tako Agencija dosegla razdelitev frekvenčnega spektra v deležih oz. na način, kot bi si to želela ali si predstavlja Agencija ali drugi partikularni interesi. Temeljni namen relevantnih določb ZEKom-1 je zagotoviti, da Agencija v postopkih dodelitve radijskih frekvenc vselej ravna odprto, pregledno, objektivno, sorazmerno in nediskriminatorno. Spektralne kape ne smejo in ne morejo biti način ali vzvod, s katerim se Agencija izogiba navedenim temeljnim vodilom vseh tovrstnih postopkov iz 33. člena ZEKom-1. Agencija ne sme nobenega instituta (vključno s spektralnimi kapami) uporabljati na način, da bi s tem zasledovala svoje ali drugo partikularno videnje, kako bi moral biti frekvenčni spekter razdeljen med obstoječimi ponudniki in obenem grobo izkrivljati konkurenčni boj med operaterji. Vsak operater oz. dražitelj se ima pravico na podlagi določb ZEKom-1 potegovati za radijski frekvenčni spekter pod enakimi pogoji, in sicer nediskriminatorno. Temeljni namen spektralnih kap je onemogočiti kopičenje frekvenc in zagotoviti, da se zagotovi smotrna razdelitev omejene naravne dobrine. Vsekakor ni namen spektralnih kap zagotoviti določenemu operaterju dostop do (poceni) frekvenčnega spektra in na drugi strani preprečiti določenemu ali določenim operaterjem dostop do frekvenčnega spektra. Takšno ravnanje Agencije je v popolnem nasprotju s temeljnimi vodili po ZEKom-1. Si.mobil posledično poziva Agencijo, da (v kolikor se bo odločila za uporabo le-teh) spektralne kape določi enako, sorazmerno in nediskriminatorno za vse morebitne dražitelje, pri čemer te ne smejo biti omejevalne na način, da so nekateri operaterji (npr. Si.mobil) s »splošnimi« spektralnimi kapami že avtomatično izključeni ali deloma izključene iz postopka za dodelitev frekvenc iz posamičnega frekvenčnega spektra. Tovrstno ravnanje Agencije je nezakonito, zaradi česar bi bile posledično nezakonite vse kasnejše odločbe Agencije izdane kateremukoli operaterju.

Še toliko bolj je diskriminatornost Agencije razvidna v luči njenih lastnih dokumentov in raziskav.

*

Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za četrto četrtletje 2015 (nadalje: Poročilo)⁵ jasno pokaže tudi tržne deleže opravljenega mobilnega širokopasovnega prometa po operaterjih.

Graf št. 27: Tržni deleži opravljenega mobilnega širokopasovnega prometa po operaterjih

	2014/1q	2014/2q	2014/3q	2014/4q	2015/1q	2015/2q	2015/3q	2015/4q
Si.mobil	33,0	34,4	36,1	34,0	33,0	38,5	41,3	43,8
Telekom Slovenije	53,5	52,2	50,1	51,7	52,4	47,3	43,6	41,3
Telemach Mobil*	11,7	11,3	12,1	12,5	12,9	12,6	13,4	13,5
Debitel	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,7	0,7
T-2	1,4	1,5	1,1	1,0	0,9	0,7	0,6	0,6
Izi mobil	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Telemach	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1

Vir: AKOS, februar 2016

* Družba Telemach d.o.o. je kapitalsko prevzela družbo Tušmobil d.o.o. Tušmobil d.o.o. je ostal še vedno samostojen operater v lastništvu družbe Telemach d.o.o., vendar se je z dnem 14.9.2015 preimenoval v Telemach Mobil d.o.o.

Agencija nadalje v Poročilu pojasnjuje:

V opazovanem obdobju je družba Si.mobil d.d. s 43,8% tržnim deležem opravljenega mobilnega prometa prehitela družbo Telekom Slovenije d.d., ki je obdobje zaključila z 41,3% tržnim deležem. Družba Si.mobil d.d. je v primerjavi z zadnjim četrtletjem 2014 svoj tržni delež zvečala za 9,8% točke, medtem ko je družbi Telekom Slovenije d.d. tržni delež upadel za 10,4% točke. Za 1,0% točko se je gledano isto obdobje tržni delež zvečal družbi Telemach Mobil d.o.o., za 0,1% točke pa se je tržni delež zvečal družbama Izi mobil d.d. in Telemach d.o.o. Družba Debitel d.d. je obdržala nespremenjen tržni delež, medtem ko se je

⁵ http://www.akos-rs.si/files/Telekomunikacije/Novice/2016/26_2/Popravljeno-Cetrletno-porocilo-Q4-2015-26-02-2016.pdf

družbi T-2 d.o.o. tržni delež zmanjšal za 0,4% točke.

Kot je razvidno iz Poročila je Si.mobil vodilni operater v Sloveniji glede na tržni delež opravljenega mobilnega širokopasovnega prometa s kar 43,8% tržnim deležem in z ogromno stopnjo rasti (da ne omenjamo še posebnih obveznosti pokrivanja izhajajočih iz dražbe 2014).⁶ To pa očitno ni dovolj, da ne bi poskušala Agencija pri frekvenčnem prostoru, kar dvojno diskriminirati Si.mobil.

Ni mogoče tudi mimo ciljev Digitalne Agende za Evropo, ki v Sloveniji ne bo mogla biti izpolnjena brez mobilnih omrežij. Glede na gornje podatke, pa bo imelo mobilno omrežje, ki ga zagotavlja Si.mobil očitno veliko vlogo. Agencija pa Si.mobil tako očitno omejuje in diskriminira pri frekvenčnem prostoru, ki je seveda povezano z zmogljivostjo mobilnega omrežja.

Zanimiv je tudi šesti odstavek 33. člena ZEKom-1:

33. člen (postopek za izdajo odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)

(6) Agencija izda odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc fizični ali pravni osebi, ki je bila s preglednim in odprtim postopkom (ministrstva ali lokalne skupnosti) izbrana za upravljalca z uporabo proračunskih sredstev zgrajenega širokopasovnega omrežja, za območje, na katerem je to omrežje zgrajeno. Odločba se izda na podlagi zakona, ki ureja splošni upravni postopek in brez izvedbe postopka iz 36. člena tega zakona.

Navedeni odstavek predvideva izdajo odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc za upravljalca, z uporabo proračunskih sredstev zgrajenega širokopasovnega omrežja, za območje, na katerem je to omrežje zgrajeno. Si.mobil pa se diskriminira, pa čeprav s povsem lastnimi sredstvi pokriva tako velik delež prebivalstva z najsodobnejšim mobilnim omrežjem in obenem pokriva tako veliko število »belih lis« v okviru posebne obveznosti pokrivanja, izhajajoče iz frekvenčne dražbe 2014.

Porazdelitev frekvenčnega prostora

⁶ In sicer gre na kratko za tri vrste posebnih obveznosti:

1. Splošna pokritost

Zagotoviti širokopasovne mobilne storitve bitne hitrosti z uporabniško izkušnjo najmanj 10 Mb/s od bazne postaje do mobilnega uporabniškega terminala (zunaj stavb/outdoor) vsaj 95 % prebivalcem Republike Slovenije, najkasneje do 31. 5. 2017.

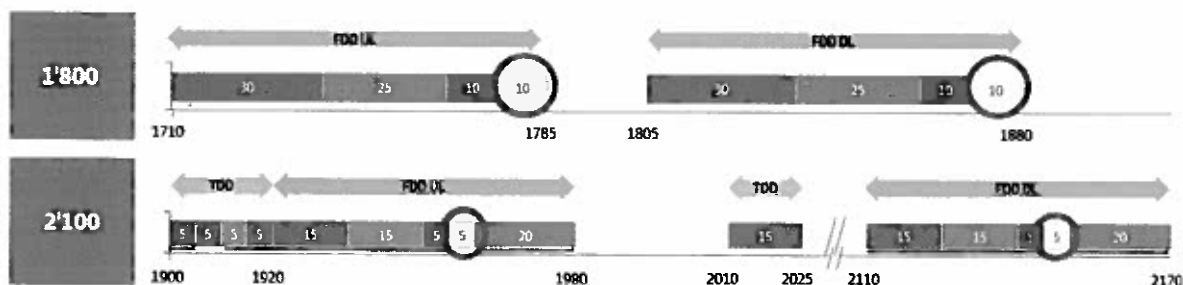
2. Posebna področja pokrivanja – bele lise

V okviru posebne obveznosti po pokrivanju 95 % prebivalstva Republike Slovenije je zaradi ustreznega pokrivanja tako imenovanih belih lis v ruralnih področjih in ustrezne regionalne porazdelitve in v skladu s Strateškimi usmeritvami pristojnega ministrstva AKOS izdelal seznam 300 lokacij - naselij ali povezanih skupin naselij, ki so bodisi nepokrita ali slabo pokrita s fiksnim širokopasovnim omrežjem. Si.mobil mora tako po prvem letu (najkasneje do 31. 5. 2015) zagotavljati pokrivanje 75 izbranih lokacij, po drugem letu (najkasneje do 31. 5. 2016) dodatnih 75 lokacij (skupno 150) in po tretjem letu (najkasneje do 31. 5. 2016) dodatnih 75 lokacij (skupno 225). Si.mobil mora zagotoviti vsaj 75 % pokrivanje prebivalstva v vsakem izmed izbranih naselij ali skupine naselij.

3. Nadomestek fiksnega širokopasovnega dostopa

Na zgoraj navedeni seznam belih lis je vezana zahteva po izgradnji omrežja, ki bo za ta naselja ali povezane skupine naselij zagotavljala tako mobilne storitve, kot tudi storitev ustreznega nadomestka fiksnega širokopasovnega dostopa. Storitve nadomestka fiksnega širokopasovnega dostopa mora zagotoviti ponudnik z montažo ustrezne notranje ali zunanje opreme na lokaciji uporabnika z ustrežno anteno, ki bo zagotavljala bitno hitrost z uporabniško izkušnjo prenosne hitrosti najmanj 10 Mb/s proti uporabniškemu priključku in minimalno zagotovljeno hitrost vsaj 2 Mb/s proti uporabniškemu priključku ter minimalno zagotovljeno hitrost vsaj 1 Mb/s proti bazni postaji.

Trenutna razdelitev na frekvenčnih pasovih 1800 MHz in 2100 MHz je trenutno sledeča:

Iz navedene slike, kjer so proste frekvence obkrožene, je razvidno, da bi Agencija v skladu z ZEKom-1 morala v dražbi predvideti tudi mehanizem, ki bi v določenih situacijah pripeljal do optimizacije spektra v skladu z načelom varovanja učinkovite rabe spektra, vsakega od morebitnih »dobitnikov« na dražbi. Agencija bi morala predvideti mehanizme, da bi operater ki bo na predmetnem razpisu/dražbi pridobil nov frekvenčni prostor imel možnost (pravico), da pride do sprememb znotraj frekvenčnega pasu, ki bo zvezen (»v enem kosu«). V tej luči pozivamo Agencijo, da v naslednji verziji Info memo oz. v samem razpisu predvidi mehanizem, ki bo omogočal navedeno.

»Razpis«

Pozdravljamo ugotovitev »nepazljivosti« oz. nedorečenosti Agencije v Info memo I glede dejstva, da bo šlo v predmetni zadevi za dražbo in ne razpis. Agencijo smo sicer v odgovoru na Info memo I pozvali, da se »o vseh ali vsaj vseh ključnih vidikih razpisa/dražbe posvetuje z zainteresirano javnostjo«. Vsekakor gre v primeru izbire tipa dražbe za enega ključnih vidikov razpisa. Ne glede na navedeno, pa ugotavljamo, da je predviden postopek javne dražbe v Info memo II, zakonsko bolj pravilen in dorečen.

Eden ključnih vidikov razpisa/dražbe je tudi izklicna cena, ki ni navedena. Pričakujemo, da bo Agencija dala možnost izjasnitve zainteresiranih tudi o izklicni ceni, saj je to bistveni element vsakršne prodajne pogodbe oz. nakupa, tudi nakupa preko javne dražbe. Enako velja tudi za vse druge ključne vidike postopka, ki lahko pomembno vplivajo na bistvene elemente dokončne odločitve vsakega operaterja ali bo sodeloval v postopku ter v kakšnih okvirih. Brez ustreznih predmetnih podatkov posamični subjekt ne more sprejeti poslovne odločitve, pod kakšnimi pogoji je pripravljen sodelovati v predmetnem postopku Agencije.

Ob koncu

Agencijo pozivamo, da upošteva argumentirane pripombe in temu ustrezno prilagodi svoje bodoče aktivnosti v predmetnem postopku.

Obenem Agencijo pozivamo naj ne ponavlja znova preteklih »napak« pri podeljevanju radijskih frekvenc, ki še danes izkrivljajo in bremenijo trg elektronskih komunikacij.

Nadalje pozivamo Agencijo, da se o vseh ali vsaj vseh ključnih vidikih razpisa/dražbe posvetuje z zainteresirano javnostjo, saj se bo po mnenju Si.mobil samo na tak način mogoče izogniti morebitnim kasnejšim nezakonitim ravnanjem Agencije.

S spoštovanjem,

Marko Anžič

Vodja za regulativne zadeve in institucije

Andrej Špik

Prokurist

 simobil d.d.⁰¹